

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма “Соціальна педагогіка”

Спеціальність І 11- Дитячі та молодіжні служби

Галузь знань І – Охорона здоров’я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціальна педагогіка
Викладач	Комар Ірина Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактний телефон викладача	+380975276171
E-mail викладача	iryna.komar@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	9 кредитів ECTS, 270 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації згідно розкладу

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна вивчає теоретичні основи, методи та форми соціально-педагогічної діяльності, спрямованої на гармонійний розвиток особистості у соціальному середовищі. Курс акцентує увагу на ролі соціального педагога у вирішенні актуальних проблем соціалізації, виховання, адаптації та підтримки різних категорій населення.

Основними завданнями дисципліни є: формування знань про основи соціальної педагогіки як науки; опанування методами соціально-педагогічної діагностики та профілактики; розвиток навичок організації допомоги та підтримки вразливих груп населення; вивчення взаємодії освітніх, соціальних та громадських інституцій.

Значна увага приділяється практичним аспектам професійної діяльності, таким як розробка та реалізація соціальних проєктів, підтримка дітей, молоді, сімей, людей з особливими потребами тощо.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Розкрити теоретичні основи соціальної педагогіки як науки та обґрунтувати зміст провідних напрямів професійної соціально-педагогічної діяльності з представниками різних соціальних груп. Формування знань у студентів щодо: ролі і місця соціальної педагогіки в системі наук про суспільство; принципів та методів соціально-педагогічної діяльності; багатофункціональності характеру соціально-педагогічної теорії і практики; змісту і організації соціального виховання; основ соціально-педагогічної діяльності у сучасних умовах.

Основні завдання курсу: розкрити актуальні проблеми соціально-педагогічної діяльності та основні напрями соціальної політики в Україні; формування у студентів уявлень про соціальну педагогіку як гуманітарну науку, її об'єкт, предмет, мету, завдання і методи, взаємозв'язок з іншими науками; сформувати гуманістично орієнтований професійний світогляд майбутнього соціального педагога; ознайомити із сферами професійної діяльності як можливими місцями майбутньої роботи; оволодіння формами та методами соціально-педагогічної діяльності; - зорієнтувати студентів на фахову діяльність у сфері «людина-людина», тобто сприйняття людини як найвищої цінності, усвідомлення того, що самореалізація відбувається у взаємозв'язку із соціальним оточенням; стимулювати студентів до розвитку особистісно-професійних та необхідних морально-етичних якостей; сформувати у студентів стиль мислення, необхідний для професійної діяльності та саморозвитку; з'ясувати загальні тенденції, принципи, методи розвитку соціально-педагогічної діяльності; ознайомитися з кваліфікаційними вимогами, стандартами професії соціального педагога як фахівця; сформувати у майбутніх соціальних педагогів потребу в систематичній самоосвіті та самовихованні як необхідних умовах професійного росту.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна:	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського, демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-5. Здатність планувати та управляти часом.
Спеціальні компетентності (СК)	СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки дітям та молоді а також їх сім'ям із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, тендерних, етнічних та інших особливостей в тому числі на етапі раннього втручання. СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві. СК-15. Здатність взаємодіяти з дітьми та молоддю, представниками різних професійних груп та громад.

	СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи. СК-18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері. СК-20. Здатність до сприяння соціального захисту дітей, надання підтримки їх сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах. СК-24. Здатність забезпечувати інклюзивні процеси, виявляти особливості та шляхи покращення життєдіяльності дітей та молоді з особливостями психофізичного розвитку й інвалідністю у соціальному середовищі.
Програмні результати навчання (РН)	РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами. РН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з дітьми та молоддю, іншими фахівцями на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів фахової діяльності. РН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання. РН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей. РН 25. Здатність виявляти та розвивати здібності, креативний потенціал дітей і молоді, підтримувати їх творчий розвиток, сприяти успішній соціалізації, професійному самовизначенню.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 270 год	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	36
семінарські заняття	54
самостійна робота	180

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий

1-2	231 Соціальна робота	1	Нормативний		
Тематика навчальної дисципліни					
Тема			Кількість год.		
			лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Роль і місце соціальної педагогіки у системі наук про суспільство.			2	2	10
Тема 2. Сутність і функції діяльності соціального педагога. Професійний портрет соціального педагога.			2	2	10
Тема 3.Принципи і методи СПД			2	2	10
Тема 4. Соціалізація особистості. Етапи соціалізації. Неприятливі умови соціалізації як соціально-педагогічна проблема.			2	4	10
Тема 5. Особистість дитини. Розвиток дитини в соціумі. Поняття “норма” і “відхилення від норми” в соціальній педагогіці.			2	4	10
Тема 6. Сучасна сім`я та її соціальний захист.Типологія та функції сім'ї.			2	4	10
Тема 7. Соціально-педагогічна діяльність з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах.			2	2	10
Тема 8. Робота соціального педагога з сім`ями учасників війни.			2	2	10
Тема 9. Форми та методи соціально-педагогічної роботи з сім`ями трудових мігрантів.			2	2	10
Тема 10. Соціально-педагогічна діяльність в загальноосвітніх закладах.			2	2	10
Тема 11. Девіантна поведінка дітей та молоді як форма соціальної дезадаптації.			2	8	10
Тема 12. Молодь як особлива соціально-демографічна група. Соціально-педагогічна робота з молоддю.			2	2	10
Тема 13. Поняття обдарованості. Робота соціального педагога з обдарованими дітьми.			2	2	10
Тема 14. Соціально-педагогічна діяльність з дітьми-сиротами і дітьми, позбавленими опіки батьків			2	4	10
Тема 15. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями.			2	4	10
Тема 16. Особливості діяльності соціального педагога в пенітенціарних закладах.			2	2	10
Тема 17. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку як соціально-педагогічна система.			2	2	10
Тема 18. Типи управлінської діяльності в соціальній педагогіці. Принципи і методи управління в			2	4	10

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни передбачає комплексний підхід до вимірювання знань, умінь і навичок студентів. Вона включає в себе різні компоненти оцінювання, які дозволяють визначити рівень засвоєння матеріалу і сформованість компетенцій. Система складається з таких елементів: Поточне оцінювання – 1) модульні завдання (перевірка знань на окремих етапах вивчення курсу); 2) практичні завдання (оцінювання виконання практичних та семінарських робіт); 3) домашні завдання (контроль за самостійною підготовкою студента); 4) тестування: оперативна перевірка теоретичних знань. Рейтингове оцінювання – студенти накопичують бали протягом семестру за виконання різних завдань. Кінцева оцінка розраховується на основі підсумку цих балів.
Вимоги до письмових робіт	Критерії оцінювання: якість виконання завдань, своєчасність здачі роботи, глибина розуміння матеріалу. Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань.
Семінарські заняття	Критерії оцінювання: якість виконання завдань, своєчасність здачі роботи, глибина розуміння матеріалу, креативність або вміння застосувати знання на практиці.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання не менше 50 % завдань курсу
Підсумковий контроль	Екзамен

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: -Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника -Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника -Положення про Комісію з питань етики та академічної
--------------------------	--

	доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника -Положення про запобігання академічному плагіату у Карпатського національного університету імені Василя Стефаника -Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника -Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-прозапобігання-плагіату/
Відвідування (пропуски) занять	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентує «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Карпатського національного університету імені Василя Стефаника - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/

8. Рекомендована література

1. Архипова, С. П., Майборода Г. Я., Тютюнник О. В. Методи та технології роботи соціального педагога : навч. посіб. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. Київ : Слово, 2011. 496 с. 2. Багрій В.Н. Критерії та рівні сформованості професійних умінь майбутніх соціальних педагогів. URL: file:///D:/Documents/Downloads/Znpkhist_2012_6_4.pdf 3. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посібник / О. Київ, 2009. 208 с. 4. Войтова Л. Соціально-педагогічна робота з сім'єю : методичний посібник. Київ, 2012. С. 22–28. 5. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків : навч.-метод. посібник до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка» у двох частинах. Ч. II. Практична частина. 2-ге вид., перероб і доповн. Київ, 2016. 193 с. 6. Власов П. О. Насильство в сім'ї та соціальна робота з сім'ями в яких чиниться насильство : інформаційно-практичний посібник.
--

- Дніпропетровськ, 2004. 72 с.
7. Власова О. І. Педагогічна психологія : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2005. 400 с.
 8. Вступ до спеціальності «соціальна педагогіка»: навчальний посібник / автори-укладачі Л. І. Міщик, О. П. Демченко; за заг. ред. Л. І. Міщик. Глухів, 2013. 250 с.
 9. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей-інвалідів. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 284 с.
 10. Жигайло Н. І. Соціальна педагогіка : навч. посіб. Львів : Новий світ, 2017. 256 с.
 11. Запобігання насильству в сім'ї у діяльності фахівців соціальної сфери: навчально-методичний посібник / авт. кол.: Бондаровська В. М., Булах Л. В., Журавель Т. В. та ін. / за заг. ред. Бондаровська В. М., Бордіян Я. І., Журавель Т. В., Пилипас Ю. В. Київ : ТОВ Видавничий дім «КАЛИТА», 2014. 282 с.
 12. Інвалідність та суспільство: навчально-методичний посібник; за заг. редакцією Байди Л. Ю., Красюкової-Еннс О. В. / кол. авторів: Байда Л. Ю., Красюкова-Еннс О. В., Буров С. Ю., Азін В. О., Грибальський Я. В., Найда Ю. М. К., 2012. 216 с.
 13. Капська А. Й. Соціальна педагогіка : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 487 с.
 14. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 231 с.
 15. Козирев М. П. Соціальна педагогіка : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 352 с.
 16. Міщик Л. І. Соціальна педагогіка : досвід та перспективи. Запоріжжя, 2009. 248 с.
 17. Моїсеєнко К. Професійна діяльність соціального педагога : метод. посіб. Київ : Шк. світ, 2009. 120 с.
 18. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / за заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 336 с.
 19. Соціально-педагогічна діяльність в умовах трансформації суспільства: теоретичні та прикладні проблеми : монографія / С. П. Архипова, Т. М. Десятов, І. І. Курляк та ін.; за заг. ред. С. П. Архипової. Черкаси : ПП Гордієнко, 2014. 234 с.
 20. Чубук Р. В. Соціальна педагогіка. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 348 с.

Викладач _____ **Ірина КОМАР**, доцент
кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи